

ARXIU HISTÒRIC
DE LA CIUTAT DE BARCELONA
HEMEROTECA

"L'estat de vexació de Catalunya, és tan greu, que tots tenim una gran responsabilitat per cada moment que deixem passar sense respondre amb l'acció. Responsabilitat davant nosaltres mateixos i responsabilitat davant la història que ens jutjarà a tots plegats".
Francesc Macià.

Recordem avui, la mort del primer President de la GENERALITAT DE CATALUNYA restaurada, Francesc Macià.

Era el dia de Nadal del 1933. La seva obra fou vençuda per forces no catalanes.

Que segueixi ressonant, en el cor de tots nosaltres, la veu del gran patrici, que en adreçar-se al poble ho feia sempre començant amb el mot d'alerta: "Catalans!" . Siguem idignes del seu excels ideari.

N A D A L i el g a l l .-

Del "Calendari de Llegendes, Costums i Fets Tradicionals Catalans" d'Aureli Capmany.

En quant al gall que ha de figurar precisament a la taula en l'àpat d'aquest dia, més que un simple aliment ha estat considerat a manera de símbol de noble valentia, acompanyat del cerimoniós "Jurament del Gall", tan usat en l'Edat Mitjana en les cases senyorials, des de que l'introduïren a Catalunya, procedent de Provença, els Comtes d'Urgell. L'acte de servir-lo a la taula era fet amb extremada solemnitat.

El gall era entrat damunt una safata d'or o d'argent, tot ornamentat de flors i cobert amb son plomatge, per la dama de la mansió senyorial on tenia efecte la festa, precedida de patges que anunciaven la seva entrada i seguida d'escuders que l'acompanyaven fent-li escorta. Els presents s'alçaven, mentre la dama dipositava el gall davant el senyor del castell o palau, o bé d'algun hoste il·lustre que s'hi trobés present. El cavaller honorat amb aital distinció, estava obligat a tallar el gall amb destressa, a l'objecte que tots els presents poguessin rebre la part corresponent, operació que es veia coronada amb aplaudiments i felicitacions adreçades al cavaller que l'havia trinxat, relacionades amb els actes cavallerescs i fets d'armes que li havien donat fama.

Llavors el cavaller, a peu dret, estenent amb solemnia actitud el braç per dalt de la safata on hi havia el gall trinxat, jurava encara fer majors empreses cavalleresques, servint-se de la fórmula tradicional consagrada pel costum: - "Juro a Déu Nostre Senyor, a la Verge Santa, a les dames ací presents i al Gall..... fer tal o qual acte cavalleresc". Després, cadascun dels cavallers presents, en rebre la seva part, feien igualment el "Jurament del Gall", que era així anomenat, mentre la dama que l'havia portat prenia nota de l'empresa anunciada pel cavaller, convertint-se en jutgessa i àrbitre per a exigir i a aquest efecte, cadascun rebia una penyora de la dama, que ella reclamava el Nadal de l'any vinent i al cavaller que deixés d'acomplir el vot fet en el jurament, li era posada una taca a l'escut.

Nadal a les Barraques

de J. Gimeno Navarro.

D'on ve aquest silenci greu
que cap Nadal pot concebre ?
On és la palla de Déu
i l'estrella del pessebre ?

On són la mula i el bou
i el Rei i els bens de l'estable ?
Per quí neva i per quí plou,
si hi manca el baf inefable ?

Aquesta dona és Maria ?
Jesús, aquest infant nu ?
Oh miserable establí !
Tot l'any és Nadal per tú.

NIT DE NADAL

de Guerau de Liost

La gent reposa
colgada al llit.
El llop no gosa
moure brogit.
D'un vell estable
mal ajustat
la llum eixía.
Fuig el diable.
La nit és dia.
Jesús és nat.

El bou recula
poquet a poc.
- Decanta't, mula,
per fer-li lloc.-
Oh meravella !
Penja una estrella
de l'embigat.
Les profecíes
són aquests dies.
Jesús és nat.

La neu afina
xórrecs avall.
Canten el gall
i la gallina.
Els àngels broden
al Cel d'estrelles.
Els pastors roden
amb vestits nous
perdent els bous
i les esquelles.

Darrerament han estat detinguts, empresonats i penyorats, els següents estudiants de la Universitat de Barcelona :

De la Facultat de Ciències Econòmiques : Andreu Mas (Ptes. 3.000.-) . I Ptes. 2.000.- a cadascun dels següents : Gaspar Modolell, Manuel Martínez, Miquel Alcobendas, Albert González, Alfred Pastor, Robert Oriol-Durán, Cosme Saló, J. Martorell, Josep A. García, Montserrat Clavé, Marcel Durà, Santiago Ponseti, Tomàs Moltó, Josep-Maria Vidal, Alfred Barron, J. Blanch i A. Alegret.

Empresonats a la Model a disposició dels militars : Martí Capdevila, Antoni Aponte, Pere Puig, Albert Ballesteros i Ferran Fullà.

Facultat de Filosofia. - : Maria Dolors Folch, Anna Domènech, Montserrat Valentí, Elena Valentí, Ester Verdaguer, Jaume Sobrequés i Irene Castells, penyora de Ptes. 2.000.- a cadascun.

A la Model i a disposició dels militars. : Salvador Clotes, Manuel Vázquez i Anna Sallés.

Facultat de Dret. : Josep M. Galera (penyora de Ptes. 3.000.-) Empresonats a disposició dels militars : Isidre Moles, Lluís Avilés, Joan Ferrer i H. Castells.

Escola Industrial : Penyores de Ptes. 2.000.- a Maria del Carme Melchor i Ivan Gálvez.

Escola d'Arquitectura : Penyores de Ptes. 2.000.- a J. Brau i N.Aguilar.

Després de les manifestacions del mes de febrer, un bon nombre d'estudiants han estat condemnats, així com penyorats (més de Ptes. 75.000. en conjunt). Els estudiants Joaquim Sanpere (Filosofia) A. Sánchez (Ciències) i R. Almora (Ciències) han estat condemnats a la pena de 4 anys de presó que estan complint a la presó de Càceres (Espanya).

" Q u o u s q u e t a n d e m . . . . " ?

R I F A . - Per tal de recaptar més cabals per als damnificats dels aiguats a Catalunya, l'excel·lent pintor, Antoni Roda, va fer ofrena d'un quadre pintat per ell mateix.

COMUNITAT CATALANA DE COLOMBIA, agraeix, sincerament, el gest noble i senyorial que enclou aquesta ofrena i li fa present el seu reconeixement. Sabent les cotitzacions que assoleixen les seves obres, aquesta aportació és, sincerament, molt notable.

L'obra d'art fou rifada, atenent-se al darrer número del sorteig de la Rifa de Cundinamarca, del 26 de novembre 1962. Va sortir-me guanyador el # 22, que correspongué al Sr. Luis Eduardo Cuéllar, Cap de Comptabilitat de la "Cervecería Andina", de Bogotà. Li envegem la sort !

Hem llegit a la revista "RESSORGIMENT", de Buenos Aires, que dirigeix el gran català de Port de la Selva, H. Nadal i Mallol, el següent aclariment :

" La mort de qui exercia el càrrec de president interí de la República espanyola a l'exili, Diego Martínez Barrio, féu que Luis Giménez de Asúa, com a vice-president de les Corts, assumís - per bé que no ho estipuli la Constitució - la Presidència de la República i, com a tal, encarregués a Don Claudio Sánchez Albornoz de formar govern. Aquest, segons notícies donades a la premsa, contenia el nom d'un català, Josep Carner, nomenat ministre sense cartera. El nostre il·lustre connacional i preclar poeta, en acceptar el càrrec demanava condicions respecte la futura estructura política de l'Estat. No havent-li estat donades, renuncià a formar part del Govern.

" Posteriorment, el govern Albornoz va fer una declaració política que ha estat difosa per la premsa, i, efectivament, advoca per al canvi del règim actual a Espanya, però no conté cap. al·lusió ni insinuació amb respecte a les nacionalitats que integren l'Estat espanyol - Catalunya, Basconia i Galícia - dins la nova república que es propicia " .

DESITGEM A TOTS ELS CATALANS

I LLURS FAMILIES, UN BON NADAL

I UN BON ANY 1.9 6 3 !!!!

Pujols i Eugeni d'Ors. - Eugeni d'Ors i Francesc Pujols tenien la mateixa edat. Un dia un amic d'En Pujols li parlava de l'Ors i li deia :

- Trobo que l'Ors rapapieja.
- Sí - respongué En Pujols. - També rapapiejo jo, perquè a la nostra edat ja no podem fer més que rapapiejar.
- Però, vós no rapapiegeu pas - li digué l'amic.

- Oh, bé, - aclarí En Pujols - és que ell repeteix el que té publicat i jo repeteixo el que tinc inèdit.

La trista vida del compositor Martí. - Manuel Martí, compositor de música, gran amic d'En Francesc Pujols, va passar una vida d'amargor constant, lligada a complicacions de família que ell mateix es cercava i que van fer que la seva producció musical fos tan pobra com escassa.

En una de les pitjors ocasions de la seva vida, el músic explicava a En Pujols el disgust que li produïa guanyar-se el pà per anar visquent.

- Us compadeixo, amic Martí - li va dir En Pujols. - Una cosa tan trista com la vida i encara haver-se-la de guanyar! (.
